

**ТЪРЖЕСТВЕНО СЛОВО ПО СЛУЧАЙ
95 ГОДИНИ ОТ СЪЗДАВАНЕТО
НА ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА
(20 МАЙ 2015 Г.)**

Проф. д-р П л а м е н И л и е в
Ректор на Икономически университет – Варна

Скъпи гости,
Уважаеми колеги, студенти, приятели,

Казват, че споделената радост е двойна радост. Вашето присъствие днес ме убеждава в това. Благодаря ви, че сте тук, за да отбележим заедно 95-ия рожден ден на Икономически университет – Варна. Малко по-късно, през есента на тази година, ще отпразнуваме и стогодишнината на старата класическа сграда на университета. Ние, наследниците на тези, които създадоха първото Висше търговско училище в България, имаме привилегията, че началото е положено смело и обмислено преди 95 години, което ни дава възможност с възрожденски дух да постигаме успехи и в новата история на нашата Алма матер. Имаме същевременно и задължението: всяко следващо поколение да добавя поне толкова енергия и страст за знание, за наука и развитие, колкото са дали първостроителите.

Да бъдеш част от институция, чиято история пази факти, с които всеки би се гордял, е изключителен дълг, чест и отговорност. А честта и отговорността са гръбнакът на достойнството. Включително – и на националното. Затова ние пазим тази история, имаме ангажимент да я дописваме и да я защитаваме. Ние сме тези, които днес трябва да създават модерните образователни събития и да генерираме процеса оттук насетне.

Отчитайки мнението на работодателите и партньорите, постигнатите резултати и позитивното присъствие в публичното пространство в България и чужбина, можем да заявим, че днес Икономически университет – Варна е у-

върден и авторитетен образователен и научен център, институция – изключително устойчива на днешните предизвикателства, и е в челната петица на висшите училища в България. Днес, когато у нас съществува дефицит в партньорството между университетите и бизнеса, ние развиваме това партньорство, доказателство за което е лидерската ни позиция в осъществения, основно през 2014 г., проект за студентски практики и функциониращата от тази година „Иновативна партньорска мрежа за устойчиво взаимодействие „университет – бизнес“, разработена по ОП „Развитие на човешките ресурси“.

Във време, в което не получаваме средства за инвестиции, а субсидията за един студент по икономика вече повече от седем години продължава да бъде само от символичните 693 лв. годишно, ние осъществяваме мащабна инвестиционна програма. Наша радост са: функциониращият център за електронно обучение, модернизираният учебни зали, финансирането на научни проекти, приключилата реставрация на емблематичната за морската столица на България – сграда на Ректората, модернизираният студентско хранене, развитието на духовното пространство, новите книжарници. В години, когато не са единици тези, които критикуват съвременното поколение, заради липса на ценности, ние подхождаме с доверие към нашите студенти и реализираме политика, превръщаща университета в модерна образователна, научна и културна институция. Институция, в която младите хора откриват и развиват своя талант, своите нови интереси, включително и бъдещата академична кариера, своята възможност да започнат работа в изследователските центрове, екипите за подготовка и реализация на европроекти, библиотеката, информационния център, кариерния център, административните отдели на Университета.

През изминалите десетилетия Университетът винаги е бил духовно средище и културна територия. Тази важна роля е заложена още в етапа на проектиране на неговата стогодишна сграда от арх. Никола Лазаров, участвал в доизграждането на двореца в Евксиноград и проектирал сградата на Варненската опера. Споделени са тези творчески възделения и проекти и от скулптора Кирил Шиваров, осъществил декорацията на сградата, сътворил също и великолепните фигури на лъвовете пред Съдебната палата в София и бронзовите фигури на братята Евлоги и Христо Георгиеви пред Ректората на Софийския университет.

С тази роля е свързано и едно от важните послания, които отправя държавният глава на България в речта си при откриване на първата учебна година на 2.X.1921 г. – висшето училище да възстанови и развива стопанските и културните ценности, създадени от поколения преди това. Днес ние категорично подкрепяме търсенията на младия човек, като предлагаме привлекателен избор – университет, в който обучението и изследователската дейност са с високо качество; културният календар е неотменна част от академичния живот; а спортът е приоритет и широко поле за инвестиции. Зад тези думи не стоят обещания, а много доказателства – предпочитанията на бизнеса и публичната администрация към нашите възпитаници и тяхната успешна кариера в страната и чужбина, развитието на духовното пространство чрез ежеседмичното присъствие на киното, театъра, поезията, музикалното изкуство, функционирането на галерия „Академика“, с най-новата придобивка – двете алегии на носителя на ХердEROVA награда, почетният гражданин на гр. Варна, художникът от световна величина Стоимен Стоилов, масовизирането на спорта и постигнатите резултати в баскетболния спорт – шампионска титла и купа на БФБ за втора поредна година.

Днешният ден е празник за всеки, който през годините е прекрочвал прага на нашата Алма матер. Това са преподавателите и служителите, възпитаниците на Университета и разбира се, преди всичко, сега обучаващите се 13 000 студенти в Икономически университет – Варна: бъдещите икономисти и управленци, бъдещите лидери в гражданското общество, надеждата за България.

Изминалите 95 години от създаването на първото Висше търговско училище в България и вековният юбилей на емблематичната за Варна сграда на Икономическия университет са повод да се обърнем отново с уважение към историята и да припомним имената и делото на вдъхновителите, положили преди близо век основния камък на икономическото образование у нас. На 14 май 1920 г. във Варна е взето решение за откриване на първото Висше търговско училище в България. Задължени сме с признателност и почит към делото на първия ректор – проф. Цани Калянджев, чиято 150-годишнина от рождението предстои да отбележим следващата година, неговите съмишленици – проф. Фьодор Белмер, проф. Оскар Андерсон, проф.

Наум Долински и техните последователи, към тогавашните председатели на Търговско-индустриалната камара – Петър Петрович, Коста Ранков, Костадин Генов, към варненските търговци, индустриалци, банкери, интелектуалци и духовенство за моралната, финансова и организационна подкрепа на инициативата за създаване на първото висше търговско училище в България и за изграждане на стратегически важната за времето връзка между европейското културно пространство и българската стопанска интелигенция.

Мисля, че е необходимо да изразим своята признателност и за финансовата подкрепа на държавата и безвъзмездно предоставената от местната власт земя за построяването на сградата на Университета. И тук, за преход към настоящето, си задавам въпроса: така ли стоят нещата днес, в съвременна България. Ще посоча само факти: въпреки отправеното искане за включване в програмата за развитие на регионите, се наложи със собствени средства да реставрираме стогодишна сграда, представляваща паметник на културата с национално значение и да модернизираме базата за студентско хранене. Въпреки многократното поставяне на въпроса за недостига на леглова база в студентските общежития (570 легла за 13 000 студенти, т.е. само 4,4% осигуреност, която е най-ниската в България), два пъти през последните две години изпълнителната власт отхвърля нашето предложение за предоставяне на земя за изграждане на учебно-спортен комплекс, включващ учебен корпус, хотелска част, плувен басейн и спортна зала за 1 500 места, при декларирано финансиране по линия на новите оперативни програми и със собствени средства. Искрено се надяваме, че тази година ще бъде решен проблемът на Колежа по туризъм и ще бъде предоставена сградата на училището по автотранспорт, без налагане на условието – ние да финансираме ремонтните дейности.

На фона на редицата ограничения, днес Икономически университет – Варна е отворил широко своите врати за младите хора на България и със своята последователна политика им показва, че когато притежават знанието, притежават и силата, и смелостта, и свободата да променят настоящето към по-добро. Във тази връзка искам да ви уверя, че Икономически университет – Варна е изцяло съпричастен и полага усилия за възможно най-доброто представяне на Варна като Европейска младежка столица 2017 г.

Сякаш има някакъв знаков смисъл във факта, че празникът на Университета ни е близо до други две емблематични дати и събития – 11 май, когато Православната църква почита светите равноапостоли, братята Кирил и Методий, и 24 май – Денят на българската просвета и култура и на славянската писменост. Нашият празник естествено се преплита с другия, всенародния, импулсивно събиращ няколко дена по-късно по площадите всички онези, които усещат знанието и духовността като основни за националното ни достолепие и идентичност.

Ренесансовото дело на славянските просветители е повод за нашата гордост, но то принадлежи на всичките народи, на цялото човечество, тъй както небето принадлежи на всички. Но сърце, в което няма олтар за братята Кирил и Методий, не е българско сърце!

Писмеността не се ражда без език. Затова, благословен да е езикът на нашите деди! На този език пеем всяка година „Върви, народе възродени...“ Едва ли има българин, който да не е запявал химна, по текст на учителя от Русенската гимназия – Стоян Михайловски, създаден през 1892 г., а само девет години по късно – през 1901 г., учителят от Ловешката гимназия Панайот Пипков композира музиката за този химн.

Времето е попиляло почти всички шрихи към портрета на Солунските братя. Ние днес целуваме ликовете, създадени по-скоро от нашето земно въображение. Сякаш те скромно са се старали да отхвърлят всеки детайл от личностната си биография, за да я вградят цялата, без остатък, в титаничното си, общочовешко дело. А може би това е точно тайното знание и завещание на светците – да нямат нищо друго, освен вяра. И да пожертват всичко за нея!

Да бъдем достойни за тях и ние, които поддържаме огъня на знанието тук, в Икономическия университет – Варна, ние – потомците на Светите братя, от днешния духовен ден на България!

Честит празник!